

Quartier

federal

avert

175 onns Constituziun federala • 175 onns Constituziun federala

1.+ 2

da fanadur

2023

1848

1848 – ina istorgia nunditga

Charas visitadras, chars visitaders

Cordial bainvegni en il Quartier federal avert! Bel, che Vus essas qua. Nossa Constituziun federala ha 175 onns. Nus avain tutta raschun da festivar cuminaivlamain quest anniversari. L'onn 1848 è numnadamain stà in onn decisiv en l'istorgia da noss pajais: Sunter ina curta guerra civila è il stadi federativ daventà l'emprima republica stabila en l'Europa. Il giuven stadi federal ha survegnì novas cumpetenzas ed ha surpiglià bleras incumbensas. Uschia ha la Confederaziun construi en il quartier federal – tranter la punt dal Kirchenfeld ed il parc «Kleine Schanze» – edifizis per l'administraziun e per il parlament. Berna è daventà la chapitala federala, la sedia da la politica nazionala.

Questa fin d'emna avrin nus per Vus las portas dals edifizis istorics da l'administraziun. I dat blier da scuvrir: istorgias incrediblas dal passà, divers temas dal preschent. Discurri cun las persunas che lavuran davos las fatschadas da crap da sablun. Faschai ina spassegiada tras il quartier federal, As laschai intgantar da musica e d'art pitschen, faschai in gir en la citad veglia da Berna, nua che la regenza ed il parlament dal giuven stadi sa radunavan durant ils emprims onns.

Entaifer 175 onns è la Svizra daventada in stadi democratic, social e paschaivel. Lain avair quità dad el e lain purtar el cuminaivlamain vers il futur.

En num dal comité da patrunadi As giavisch jau muments nunemblidaivels e captivants en il Quartier federal avert.

Martin Candinas, president dal Cussegl nazional 2022/2023

Cuntegn

7
Las colurs
dal Quartier federal
avert

8
Istorgia da
la Constituziun
federala svizra

10
Infurmaziuns
generalas davart
l'occurrenza

12
Program
spazi exteriur
tribunas / activitads

16
Edifizi dal
parlament

20
Banca naziunala
svizra

22
Bernerhof

24
Chasa federala
vest

28
Chasa federala
ost

32
Bellevue
Palace

34
Center da medias

36
Chasa federala
nord

38
Chasa federala
Inselgasse

40
Ulteriurs edifizis

48
Gastronomia

50
Impressum

Las colurs dal Quartier federal avert

Las differentas colurs servan sco agid d'orientaziun: A mintga chasa è vegnida attribuida ina colur. Il concept da colurs vala tant per quest carnet da program sco er al lieu en il Quartier federal avert. Ils mussavia colorads As mussan la via a l'edifizi correspondent, nua che Vus vesais la medema colur a maun d'elements concepziunals vi da la chasa.

As orientai a questa legenda per chattar la chasa giavischada:

Edifizi dal parlament

Center da medias

Banca naziunala
svizra

Chasa federala nord

Bernerhof

Chasa federala
Inselgasse

Chasa federala vest

Ulteriurs edifizis

Chasa federala ost

Gastronomia

Bellevue Palace

Infurmaziuns/
activitads

Istorgia da la Constituziun federala svizra

Nus avain l'onn 1848, in temp da midadas profundas sin il mund. Las revoluziuns en ils pajais vischins han fatg nauf-ragi, ils Svizzers èn dentant fermamain decis da concepir la Confederaziun sco ina insla democratica amez las monarchi-as absolutas da l'Europa. Lur finamira: ina constituziun che realisescha lur visiun d'ina societad republicana-democratica. Ma la via a questa constituziun è lunga.

Dapi ils onns 1830 insistan ils chantuns liberals da reveder il Contract federal, sin il qual sa basa lur lucca federaziun da stadis. Els vulan introducir structuras democraticas e naziunalas. Cunter quest intent s'opponan vehementamain ils chantuns catolics-conservativs e cumbattan – cun il sustegn da las grondas pussanzas europeicas – per mantegnair il vegl urden dals stadis aristocratici. Il conflict escalescha ils onns 1840 en la Guerra da la Lia separatista che vegn gudagnada dals Liberals la fin da november 1847 suenter ina durada da stgars 3 mais.

Malgrà la victoria dals aderents è il process da revisiun l'emprim tut auter che simpel. La cumissiun ch'è vegnida nominada per reveder il Contract federal, proceda mo plaun e vegn franada da discordia e da dumondas da detagl. I para ch'ils participads na prendian nagina ristga, ch'il project saja destinà da vegnir suspendì. Ma lura prorumpa la revoluziun a Paris, las monarchias autoritaras perdan l'equiliber, las forzas antiliberals vegnan indeblidas decisivamain. La cumissiun nizzegia la chaschun ed agescha en moda resoluta. Ella ha desistì da curreger ulteriuramain il vegl Contract federal ed

ha deliberà cun curaschi mo entaifer paucas emnas ina nova constituziun, in chau d'ovra revoluziunar per in stadi federal democratic ch'era unic en l'entira Europa.

Il viadi n'è però anc betg a fin, il cuntrari. La Constituziun federala da 1848 sa sviluppa permanentamain vinavant, vegn revedida e cumplettada pliras giadas per tegnair quint da las relaziuns socialas, politicas ed economicas ch'èn sa midadas. Per exempel cun francar il dretg d'iniziativa e da referendum en la Constituziun u cun introducir il dretg da votar e d'eleger per las dunnas. La Constituziun federala è ina istorgia nunditga, plain aventuras, captivanta e cunzunt infinita, che cuntinuescha er en il futur, quai per garantir e per rinforzar duraivlamain la democrazia ed il stadi da dretg en Svizra.

Infurmaziuns generalas davart l'occurrenza

Uras d'avertura

Las puschidas dal Quartier federal avert èn accessiblas a las suandantas uras:

Sonda: 13.00–21.00

Dumengia: 09.00–18.00

L'ultima entrada en ils edifizis ha lieu mintgamai in'ura avant ch'els vegnan serrads uffizialmain.

Access a las chasas

Ils access a las singulas chasas sco er las colonnas respectivas èn signalisads al lieu mintgamai en las colurs da las chasas. Per las collavuraturas ed ils collavurats da las medias, per ils VIPs sco er per las gidantras ed ils gidanters è avant maun in'entrada separada. Las personas en sutga cun rodas han access als edifizis sur ina entrada senza barrieras. Questas entradas èn inditgadas separadamain sin il plan da survista sin la pagina 2.

Controlla da segirezza

Sin basa da las prescripziuns da segirezza che valan en las chasas, vegnan tut las visitadras ed ils visitaders sur 16 onns suttamess ad ina controlla d'identitad avant ch'els pon entrar en la chasa. Plinavant ston els preschentar in document d'identitad uffizial al personal da segirezza. Sco documents d'identitad uffizials valaivels cun fotografia valan: passaport, carta d'identitad (da la Svizra e dals pajais da la UE), permess da manischar (da la Svizra e dals pajais da la UE), document da legitimaziun svizzer da personas estras. Lura suonda la controlla tecnica da segirezza cun agid d'in detectur da metal per persunas e d'ina radiografia per chaussas prendidas cun sai. Nus supplitgain tut las visitadras ed ils visitaders d'observer las instrucziuns dal personal da segirezza. Ins sto quintar cun temps da spetga pli lungs.

Stan d'infurmaziun ⓘ

In stan d'infurmaziun occupà sa chatta durant l'entira occurrenza sin la Piazza federala.

Tualettas ♀♂

En il sector extern datti tschintg differentas staziuns da tualettas:

Terrassa federala	♀♂
Center da medias	♀♂ ♀♂ ♀♂
Chasa federala nord	♀♂ ♀♂ ♀♂
Schauplatzgasse	♀♂ ♀♂
Amthausgasse	♀♂ ♀♂

Objects perdids

L'Uffizi d'objects chattads è integrà en il stan d'infurmaziun sin la Piazza federala. Objects chattads pon vegnir consegnads là. Objects chattads che n'èn betg vegnids retratgs, vegnan surdads glindesdi, ils 3 da fanadur, a l'Uffizi d'objects chattads da Berna en il Theatergässchen 2, 3011 Berna.

Post da sanitad ⚕

En cas d'incidents medicinals sa chatta l'emprim post da consultaziun sin il Bärenplatz. El è marcà correspundentmain e vegn tgirà durant l'entira occurrenza tras personal spezialisà diplomà. N'hajas betg retegnientschas d'al visitar en cas da malesser.

Chaschas da bagascha ☑

Per objects da valor existan trais staziuns da chaschas da bagascha sin l'areal da l'occurrenza. Las chaschas da bagascha èn disponiblas gratuitamain. Ulteriuras chaschas da bagascha stattan a disposiziun a la staziun da Berna.

Uffants perdids

Il punct da rimnada per uffants che han perdi lur persuna da tgira, sa chatta tar il stan d'infurmaziun sin la Piazza federala.

Serrada da la Terrassa federala / Terrassa federala ost la sonda saira

La sonda vegn la Terrassa federala serrada per la populaziun a las 21.00. Nus As supplitgain da bandunar la terrassa a questas uras.

Significaziun dals icons

- activitad
- adattà per uffants

Program spazi exterior tribunas

Sonda 1. da fanadur • 13.00–21.00

Tribuna principala Bundesplatz

Avertura uffiziala

13.30–13.45

Prisca Saxer

16.30 • 30 min.

Raquentadra d'istorgias

Musica militara

18.00–20.00

*Orchester d'instruments a flad
svizzer da l'Armada cun la dirigenta
ospitanta Emilie Chabrol
Dapli infurmaziuns:*

DJ Luca de Grandis

20.00

Musica da chillout

Midadas resalvadas.

Chasa federala vest

Iadunna

13.00 • 15.15 • 17.30 • 30 min.

Duo musical • R E

Aero Skiller

13.45 • 16.00 • 18.15 • 30 min.

La fusiun da Freestyle e Capoeira

Nicolas Engel

14.30 • 16.45 • 30 min.

*Pianist, artist d'improvisaziun,
performer e virtuosa electronica*

Chasa federala ost

Laura Scaglia – La Gustav Academy

13.00 • 15.15 • 17.30 • 30 min.

Duo musical • F I E

Prisca Saxer

13.45 • 18.15 • 30 min.

Raquentadra d'istorgias

Patrik Zeller

14.30 • 16.00 • 16.45 • 30 min.

Musicist • F

Dumengia 2 da fanadur • 09.00–18.00

Tribuna principala Bundesplatz

Warm Up

09.00–10.00

*Sa stgaur cun sportistas e
sportists d'elita
As participai!*

Tächa's Traliwatsch

10.30–11.15

Chanzuns d'uffants • D

Enrico Lenzin

12.45 • 13.45 • 30 min.

Cornettist d'alp ed artist dal ritmus

Take This x Cachita & Romy Wave

15.15–16.00

D E S

Take This x Carousel & Caroline Chevin

17.15–18.00

D F E

Chasa federala vest

Elijah Levy

10.00 • 12.15 • 14.30 • 16.45 • 30 min.

*Musica instrumentala sin
stil da Chapman*

Aero Skiller

10.45 • 13.00 • 15.15 • 17.30 • 30 min.

La fusiun da Freestyle e Capoeira

Iadunna

11.30 • 13.45 • 16.00 • 30 min.

Duo musical • R E

Chasa federala ost

Laura Scaglia – La Gustav Academy

11.30 • 12.15 • 14.30 • 16.45 • 30 min.

Duo musical • F I E

Prisca Saxer

10.45 • 13.00 • 15.15 • 17.30 • 30 min.

Raquentadra d'istorgias

Enrico Lenzin

10.00 • 16.00 • 30 min.

Cornettist d'alp ed artist dal ritmus

The Cavers

13.45 • 30 min.

Band da l'India Folk

Program spazi exterior activitads

La nova rait da mesiraziun dals pollens

La prognosa da la concentraziun da pollens vegn fatga en temp real.

Ina novaziun mundiala!

tuttadi • D F E

Chasa federala vest • Terrassa federala exposiziun • discurs

Ils chauns da servetsch da la duana svizra en acziun

Ils specialists cun quatter chommas da la duana mussan quai ch'els san.

sonda 14.00 • 16.00 • 17.00

dumengia 11.00 • 13.00 • 15.00

15 min. • D F

Bernerhof • davant la Marzilibahn show

Musica militara

Preschentaziuns da furmaziuns pitschna.

sonda 13.00–20.00

divers lieus dal quartier federal

Musica

Uffizi federal da sport (UFSPÖ)

Ina pausa sportiva:

As laschai muventar!

dumengia 9.00–17.00

Plazza federala • tribuna mobila

Sport en l'armada e promoziun dal sport d'elita en l'armada

Sport da l'armada e da la promoziun dal sport d'elita en l'armada / Plank –

concorrenza / biatlon da tir a laser /

Autograms ed intervistas cun sportis-

tas e sportists d'elita / CISM Military

World Winter Games Lucerne 2025.

sonda 13.00–20.00

dumengia 9.00–17.00

Chasa federala ost • Terrassa federala exposiziun • discurs

SWISSINT:

«Promover la pasch – quai è nossa incarica»

Promoziun da la pasch en il rom internaziunal.

sonda 13.00–20.00

dumengia 9.00–17.00

Chasa federala ost • Terrassa federala exposiziun • discurs

Alimentaziun en l'armada

Da la gamella fin a la cuschina militara, alimentaziun en tut las posiziuns e situaziuns.

sonda 13.00–20.00

dumengia 9.00–17.00

Chasa federala ost • Terrassa federala exposiziun • discurs

armasuisse: Invistas da la scienza e da la tecnologia

Dronas e roboters, realitad virtuala sco er experiments da sajettar e da sigliantar.

sonda 13.00–20.00

dumengia 9.00–17.00

Chasa federala ost • Terrassa federala exposiziun • discurs

Uffizi federal da protecziun da la populaziun (UFPP): Catastrofas

Tge faschais Vus? Tge fa il UFPP?

sonda 13.00–20.00

dumengia 9.00–17.00

Chasa federala ost • Terrassa federala exposiziun • discurs

Center naziunal per la cybersegirezza: En moda segira tras l'internet.

Obtegnair cybertips – annunziar eveniments da cyber – testar la savida davart cyber.

sonda 13.00–20.00

dumengia 9.00–17.00

Chasa federala ost • Terrassa federala exposiziun • discurs

Schanza armada

Survegna invistas captivantas da la plivalur d'in servetsch militar.

sonda 13.00 – 20.00

dumengia 9.00–17.00

Chasa federala ost • Terrassa federala exposiziun • discurs

Curtas visitas guidadas gratuitas da la citad

Bern Welcome porscha curtas visitas guidadas gratuitas da la citad tranter la Piazza federala ed il Erlacherhof.

Dapli infurmaziuns chattais Vus qua: bern.com/1848-angebot

Edifizi dal parlament dispitava davart il stil artistic correct

Bundesplatz 3

Edifizi dal
parlament

Durant l'ultim decenni dal 19avel tschientaner n'hai betg mo dà cumbats politics tranter liberals, radicals, la nova sanestra ed ils vegls conservativs. Artists sa dispitavan davart il stil previs per il nov edificzi dal parlament. La giuria na pudeva ni sa decider per il sboz da Hans Wilhelm Auer ni per quel dad Alfred Friedrich Bluntschli ed ha laschà decider la regenza nazionala. Bluntschli ha pers. Entant che Auer, la Cumissium d'art ed ulteriurs artists participads sa stgaudavan davart las preschentaziuns iconograficas, ha il cusseglier federal Adrien Lachenal surdà ad in artist da ses chantun d'origin, Genevra, a Charles Giron, ina incumbensa da gronda reputaziun. Lachenal era da l'avis, che la Svizra franzosa tiria la curta a chaschun da la construcziun dal monument nazional. Il maletg en ieli monumental e dispitaveil da Giron «La tgina da la Confederaziun» è oz ina da las ovras d'art las pli enconuschentas da la Svizra.

Durant ils ultims 120 onns è l'intern da l'edifizi dal parlament mintgamai sa transformà tenor il spiert dal temp. La sanaziun e renovaziun la pli cumplessiva ha gì lieu da 2006–2008. L'edifizi è returnà a ses origin. Per il 175avel giubileum da la Svizra moderna vegn la fatschada concepida ulteriuramain. La surfatscha vida dal triangul (timpanon) sur l'entrada principala vegn complettada cun ina nova ovra d'art. In nov chapitel en l'istorgia architectonica dal parlament cumenza.

Program

La Svizra festivescha – Discurs cun ...

... la cussegliera federala Elisabeth Baume-Schneider ed il president dal Cussegl naziunal Martin Candinas. Moderaziun: Michael Elsener
sonda 15.00 • 45 min. • D F I
1. plaun • sala dal Cussegl naziunal

... il president da la Confederaziun Alain Berset e la presidenta dal Cussegl dals chantuns Brigitte Häberli-Koller. Moderaziun: Michael Elsener
dumengia 12.00 • 45 min. • D F I
1. plaun • sala dal Cussegl naziunal

Il spectacul umoristic en il Cussegl naziunal

Dal satiricher e politolog Michael Elsener.
sonda 17.00 • 19.00
dumengia 14.00 • 15.30
20 min. • D F I
1. plaun • sala dal Cussegl naziunal

La Svizra 1848

Persunalitads istoricas raquintan.
sonda 13.30 • 14.30 • 16.30 • 17.30
18.30 • 19.30 • 20.30 • 20 min. • D F I
dumengia 9.30 • 10.30 • 11.30 • 13.30
14.30 • 16.30 • 17.30 • 20 min. • D F I
1. plaun • sala dal Cussegl naziunal

Istorgias nunditgas

Anecdotas dal temp da fundaziun da la Svizra moderna.
sonda
15.45 • 18.45 • 20.45 • 20 min. • D
13.45 • 16.45 • 19.45 • 20 min. • F
14.45 • 17.45 • 20 min. • I
dumengia
10.45 • 14.45 • 16.45 • 20 min. • D
9.45 • 12.45 • 15.45 • 20 min. • F
11.45 • 13.45 • 20 min. • I
1. plaun • sala dal Cussegl dals chantuns

1848 u 1291?

Il quiz davart l'edifizii dal parlament.
tuttadi • D F I R E
davant ils Trais Confederads
concorrenza cun premis 🙌

Audiogir tras l'edifizii dal parlament

Portas da biro avertas – sin visita tar ...

... Martin Candinas, president dal Cussegl naziunal.
sonda e dumengia, inscripziun davant il Secretariat central en 1. plaun • 20 min.

... Brigitte Häberli-Koller, presidenta dal Cussegl dals chantuns.
sonda e dumengia, inscripziun davant il Secretariat central en 1. plaun • 20 min.

... Philippe Schwab, secretari general da l'Assamblea federala.
sonda e dumengia, inscripziun davant il Secretariat central en 1. plaun • 20 min.

... Claudio Fischer, ambassadur dal parlament.
sonda e dumengia, inscripziun davant il Secretariat central en 1. plaun • 20 min.

Savair co ...

... leschas naschan.
tuttadi • D F
2. plaun • stanza 250 e 286
film

... il parlament surveglia il Cussegl federal e l'administraziun.
tuttadi • D F
2. plaun • stanza 250 e 286
exposiziun • film

... texts scrits resultan da debattas.
tuttadi • D F
2. plaun • stanza 287
exposiziun

... ils Servetschs dal parlament lavuran.
tuttadi • D F
1. plaun • stanza 3
exposiziun • film

La chasa giaglia per uffants

Malegiar, giugar e gudagnar.
tuttadi • D F I
1. plaun • stanza 4 e 5
concorrenza cun premis 🙌 😊

Giudiment

Bunas tschaveras e bavrondas.
tuttadi
1. plaun • «Zeitungszimmer» ☞

Banca naziunala svizra

il numer 1 sin la piazza la pli
enconuschenta da la Svizra

Bundesplatz 1

En la Constituziun federala da 1848 n'era betg previs in institut d'emissiun central. I ha duvrà bleras discussiuns e bleras intervenziuns fin che la finala, l'onn 1891, è vegnì integrà l'artigel 39 en la Constituziun federala. Quest artigel legitimava la Confederaziun d'emetter bancnotas ed autras nodas monetaras equivalentas. Pir il cumenzament dal 20avel tschientaner è vegnida fundada la Banca naziunala. In dals puncts ils pli dispietavels da l'origin da sia istorgia è ses lieu: Berna e Turitg faschevan la cursa, la finala è il parlament sa decidì per duas sedias principalas, ina a Turitg ed ina a Berna. La Lescha federala dals 6 d'october 1905 preveseva ina «Banca naziunala svizra» (BNS) ch'era dal tuttatafeg separada dal fiscus federal. Suentier ina lunga tschertga da terren en il center da Berna, è la chasa ch'era vegnida projectada en il stil dal neobaroc da l'architect bernais Eduard Joos, vegnida inaugurada ils 20 da schaner 1912. Il medagliun d'in liun sur il portal principal è daventà il simbol da la BNS. Da sias decisiuns dependa l'existenza da tschientmilli plazzas da lavur. Ed uschia na para l'adressa da la sedia bernaisa betg mo dad esser ina casualitad: ella sa cloma Bundesplatz 1; il parlament naziunal salva sias dietas en il numer 3.

Program

Daners durant il 19avel tschientaner

Svilup dals meds da pajament en Svizra a partir dal cumenzament dal 19avel tschientaner fin a la fundaziun da la BNS.

*tuttadi • D F I
sectur exteriur
exposiziun*

Fundaziun, incumbensa constituziunala ed edifizii principal

Vegni a savair dapli davart l'incumbensa costituziunala da la BNS, davart l'architectura da l'edifizii principal a Berna e scuvri ils exponats dal temp da la fundaziun.

*tuttadi • 5 min. • D F I
plaunterren • foyer e sala dals spurteglis
exposiziun • film • visita*

Politica monetara

Tge è qua l'incumbensa da la BNS? Definiziun da l'inflaziun e da la stabilitad dals pretschs sco er invista da las decisiuns da la politica monetara.

*tuttadi • 10 min. • D F I
1. plaun • Salon Bleu
exposiziun • film • visita*

Bancnotas ed aur

La vita da las bancnotas: da la concepziun sur la producziun e la diffusiun fin a la destrucziun. Tge impurtanza ha l'aur?

*tuttadi • 10 min. • D F I
1. plaun • biros e corridors
exposiziun • film • visita* 🖱️

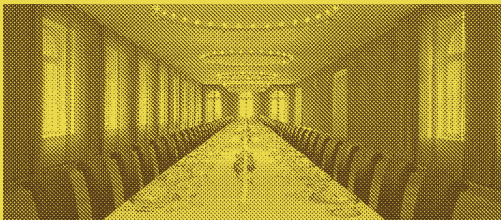

Bernerhof

l'albiert pli nobel cun in num politicain correct

Bundesgasse 3

Il 1. da schaner 1859 ha l'hotelier bernais Jean Kraft avert ses nov hotel directamain a la vart vest da la Chasa-cumin federala (oz Chasa federala vest). El supponiva ina buna fatschenta cun ils giasts bainstants che avevan da far cun la regenza, cun il parlament e cun l'administraziun da «dasperas». En sasez dueva il nov hotel sa clamar «Hôtel de la Couronne». Dentant ina curuna («Couronne») na gieva betg a prà cun il giuven stadi federal democratic da pir 10 onns. Ed uschia ha la «Curuna» survegni il num politicain correct «Bernerhof». Las fatschentas èn marschadas bain, però cun l'Emprima Guerra mundiala è il dumber da giasts sa reduci, l'hotel è arrivà en ina crisa finanziaria e n'è betg pli sa revegni. Tant pli er perquai ch'el concurrenzava dapi intgins onns cun l'hotel Bellevue Palace ch'era vegni construi a la vart ost da la Chasa federala. Il patrun Kraft è mort l'onn 1923 e sia vaiva ha vendi l'edifiziu situà a la Bundesgasse 3 a la Confederaziun. Dapi l'onn 1924 occupa il Departament federal da finanzas las stanzas e las salas dal Bernerhof. La curuna è restada fin oz: ella è stgal-prada en il crap da sablun verdent sur l'entrada principalala.

Program

Finanzas? Gea, ma anc blier daplì che quai!

La diversità da las incumbensas dal Departament federal da finanzas è sorprendenta!
tuttadi • 2–3 min. • D F I E
plaunterren • sala dals chandalliers
film

L'istorgia da las finanzas federalas

Co che la Confederaziun incassessa e spenda daners.
tuttadi • 5–10 min. • D F I E
plaunterren • sala dals chandalliers
exposiziun • concurrenza cun premis

Pajà DAZI per tut?

Raub a cuntribanda, animals periclitads, marcas falsificadas – la duana è multifara.
tuttadi • 5–10 min. • D F I E
plaunterren • salun 1 & 2
exposiziun • discurs 🙋🏻 🙋🏻

Sin ils fastizs da nossa identitad digitala

Da la plima fin a la e-ID – La digitalisaziun da l'administraziun en il decurs dal temp.
tuttadi • 5–10 min. • D F I
plaunterren • salun 3
film • exposiziun

175 onns Constituziun federala sin ina munaida

As laschai fascinar da munaidas per il giubileum da «175 onns Constituziun federala».
tuttadi • 5–15 min. • D F I E
plaunterren • sala da banchet
exposiziun

Giasts nobels – Retschaviment uffizial en il Bernerhof

Vivai l'atmosfera incunparabla d'in banchet da stadi en il Bernerhof.
tuttadi • 5–10 min. • D F I E
plaunterren • sala da banchet
exposiziun

Vulais Vus lavurar per la Svizra?

Scuvri l'administraziun federala sco patruna multifara.
tuttadi • 5–10 min. • D F I
1. plaun
exposiziun • discurs • concurrenza
cun premis

Chasa federala vest in chalet per la regenza naziunala

Bundesgasse 1

La Chasa federala vest è il pli vegl dals trais cumplexs da la Chasa federala. Sunter la fundaziun dal stadi federal svizzer l'onn 1848 han il parlament e la regenza utilisà l'emprim differents edifizis en la citad da Berna. L'onn 1857 ha la politica federala survegnì ses agen edifizis, la «Chasa-cumin federala». En l'ala vest salvava il Cussegl naziunal sias dietas. Da la vart sanestra sa chattava la sala dal Cussegl dals chantuns. Fin oz sa raduna – adina la mesemna – er la regenza naziunala en la «Chasa-cumin federala» per sias sesidas. Pervia da la tavlegiada ch'è vegnida montada l'onn 1889 e pervia da las mobiglias sa cloma la stanza da sesidas er «Chalet fédéral». Originals èn anc il palantschieu sura da stuc sco er in dals pli vegls candelabers da gas anc existents en la citad da Berna. Ultra da quai han il Departament federal d'affars exteriurs (DFAE) sco er il Departament federal da giustia e polizia (DFGP) lur sedia en la Chasa federala vest.

Chasa federala ost craps bittads cun consequenzas

Kochergasse 9

La revisiun totala da la Constituziun federala ch'è vegnida concludida l'onn 1874, ha surdà a la Confederaziun bler dapli cumpetenzas che fin lura. Senza in apparat administrativ pli grond na dumagnava ella betg pli las novas incumbensas. Per quai duvravi piazza. L'emprim edifizì administrativ, la Chasa-cumin federala (oz Chasa federala vest), era pli che surchargià: el deva gia suttetg al Cussegl federal, al parlament ed a l'administraziun. L'onn 1892 è vegnida terminada la nova Chasa federala ost. L'architect aveva num Hans Wilhelm Auer, dad el deriva er l'edifizì dal parlament. L'october 1948 è la Chasa federala ost stada il lieu d'in malfatg, nua ch'èn vegnids bittads ils craps ils pli enconuschents da la Svizra. Vilà, perquai ch'il Cussegl naziunal n'ha betg pli vull tractar sia moziun l'ultim di da la sessiun, è il fundatur da la Migros Gottlieb Duttweiler – quella giada commember dal Cussegl naziunal – ì en la loscha dal salter en l'ala ost ed ha bittà da là davent dus craps tras la fanestra en la curt. Quest act ha procurà per lingias grossas ed ha chaschunà in donn da 182.90 francs.

Oz è la Chasa federala ost la sedia dals Departaments federals d'economia, furmaziun e retschertga (DEFR) sco er da defensiu, protecziun da la populaziun e sport (DDPS).

Bellevue Palace

la Confederaziun daventa er hoteliera

Kochergasse 3–5

L'istorgia dal Grand Hotel Bellevue Palace ha cumenzà l'onn 1865 mo paucs meters a l'ost da la Chasa federala. Suenter il «Bernershof» è quai stà il segund hotel luxurius ch'è vegnì avert en la chapitala federala. Da l'onn 1911 fin il 1913 è vegnì construi in nov edificzi imposant or dal material da disfatga da l'anterius Bellevue. Davart l'hotel datti nundumbraivlas istorgias e fablas. La chasa la pli mundana sin la piazza deva dapi adina alloschi a schefs da stadi, ad artistas ed artists, ad acturas ed acturs sco er a generals. Durant l'Emprima Guerra mundiala è il dumber da giasts sa reduci massivamain, il «Bellevue» ha pudì resister, il «Bernershof» betg. Durant la Segunda Guerra mundiala e durant la Guerra freida è Berna daventada in center da la spiunascha internaziunala. Durant quest temp defilavan agents secrets, diplomats e politichers en il Bellevue, la bar da l'hotel è daventada in center d'infurmaziun ed ha obtegnì reputaziun mundiala. A partir da l'onn 1939 dirigiva l'adet militar american Barnwell Rhett Legge il Servetsch secret american da Berna davent cunter la Germania naziunalsocialistica. El è dentant da sia vart daventà ina victima da la cuntraspiunascha tudestga. Il Bellevue è er stà ina culissa da film: il thriller da spiunascha da John le Carré «Agent in eigener Sache» (Smiley's People), cun Sir Alec Guinness è vegnì filmà l'onn 1981 en il «Bellevue». L'onn 1994 ha la Banca naziunala svizra (BNS) regalà il Grand Hotel a la Confederaziun.

Program

Il banchet da stadi

En il Salon Royal han lieu tranter auter ils banchets da stadi per visitas uffizialas.

tuttadi

plaunterren • Salun Royal

visita

Center da medias

in'atgna chasa per la quarta pussanza

Bundesgasse 8-12

Fin l'onn 2004 lavuravan las correspondentas ed ils correpondents da la Chasa federala en l'edifizi dal parlament. Sin il plaun sut il tetg producivan la televisiun ed il radio lur emisions. En la «Cave», ina stanza senza fanestras, nua ch'è oz la bar dal restaurant dal parlament «Galerie des Alpes», redigiva la pressa ses artitgels. Ma las Chombras avevan pretensiuns, ellas duvravan dapli piazza: locals da lavur, stanzas da sesida, biros da fracziun. Per quest motiv han las schurnalistas ed ils schurnalists stui far piazza. La bandischada ha fatg mal. Las collavuraturas ed ils collavuratur da las medias l'han chapida sco act intenziunà cunter la quarta pussanza. Ellas ed els han dentant survegnì in'atgna chasa, strusch 100 meters davent da l'edifizi dal parlament. La Confederaziun ha transfurmà la Bundesgasse 8-12 en in Center da medias ed ha chavà trais plauns en il sutterran per studios da televisiun, per locals da reschia e per la sala da las conferenzas da medias. En il segund plaun sutterran, davant ina chadaina da las Alps stilisada, explitgeschan – mintgamai la mesemna – las commembras ed ils commembers dal Cussegl federal las decisiuns da la regenza naziunala.

Program

Co communitgescha la regenza svizra?

Il pledader declera la structura ed il process da la comunicaziun dal Cussegl federal.

sonda 14.00 • 17.00

dumengia 11.30 • 15.30 • 30 min.

pluriling

plaun sutterran • Gronda sala

da conferenza da medias

referat

Deliberar passa 200 fatschentas en ina singula sesida?

Il vicechancelier Viktor Rossi mussa, co ch'il Cussegl federal po prender tantas decisiuns.

sonda 15.30 • 18.30

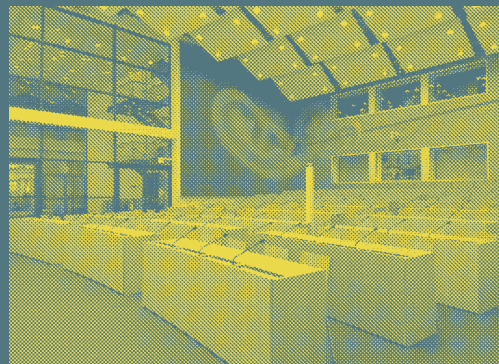
dumengia 10.00 • 14.00 • 30 min.

pluriling

plaun sutterran • Gronda sala

da conferenza da medias

referat

Chasa federala nord

la Confederaziun dovra dapli piazza

Kochergasse 10

Fin l'onn 1898 era piazzada en l'anteriura Inselgasse (oz Kochergasse 10) l'apoteca statala; en fatscha a l'ospital Insel. Omadus han stuì bandunar lur lieu ed han dischlocà en il vest da Berna. Er l'Uffizi chantunal per analisas da labor, la loscha dals framassuns e la stalla ch'era vegnida construida l'onn 1578 e che serviva al «Inselzug», ina manadira a tschintg chavals che steva a disposiziun per viadis statals, han stuì dischlocar. Curt suenter che la nova Banca naziunala svizra (BNS) era vegnida construida e curt suenter che la «Insel» era vegnida disfatga, è l'architect Eduard Joos danovamain sa mess a construir per la Confederaziun. Sin la vart davos da la BNS è resultada da 1912–1915 la «Chasa federala nord», quai pervia dal svilup rasant da la rait da viafier e da posta. En quella Chasa federala è s'endrizzà il Departament federal da posta e da viafier – l'actual Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun (DATEC). Joos aveva concepì l'edifizis a la Kochergasse 10 sco chasa cun biros. Da plaun a plaun devi dentant pitschnas differenzas: ils plauns sura avevan locals pli bass ed in equipment pli modest. Igl è evident, nua ch'ils stgalims ierarchics èn collocads.

Program

Duraivladad da las vias naziunalas

Producziun d'energia, staziuns da chargiar svelt e gestiuns da material.

tuttadi • D F I

plaunterren • stanza 0.001

film

Segirezza sin las vias

Segirezza en ils tunnels e centers da controlla per il traffic pesant.

tuttadi • D F I

plaunterren • stanza 0.001

film

Digitalisaziun d'edifizis cun BIM

Projects da construcziun mussan exemplaricamain la plivalur da schumellins digitalis.

tuttadi • D F I

plaunterren • stanza 0.001

film

Cun energias regenerablas en in avegnir persistent

Co garantin nus il provediment da noss pajais cun energia netta? E tge poss jau mezza u mez far?

tuttadi • D F I

plaunterren • stanza 0.028

exposiziun

Midada dal clima – Co las citads fan frunt a la chalira

Las citads èn pertutgadas spezialmain da la midada dal clima – co ch'ellas pon s'adattar.

tuttadi • D F I

plaunterren • stanza 0.028

exposiziun

DFAE: Dretg internaziunal en il mintgadi

Co ch'il dretg internaziunal facilitescha nossa vita.

tuttadi • D F I

4. plaun • stanza 04.020

exposiziun

Chasa federala Inselgasse

in vestgì modest per il Departament federal da l'intern

Inselgasse 1

L'administraziun dal stadi federal creschiva fermamain e las novas autoritads duvravan in suttetg. Enturn l'onn 1900 ha la Confederaziun cumprà blers edifizis en la vischinanza da la Chasa-cumin federala (oz Chasa federala vest). Da l'autra vart da l'anteriur ospital Insel ha la Confederaziun cumprà intgins objects pli pitschens. L'anteriur Inselgässchen è daventà la Inselgasse, e quella ha survegni – en onur dal chirurg renomà Theodor Kocher – il num Kochergasse. Sin la parcella 799 è resultada l'onn 1961 la Chasa federala Inselgasse. A l'emprima egliada è quai l'edifizis federal il main spectacular. Ils plans aveva fatg l'architect turitgais Hans Marti. La nova chasa sa preschenta en il vestgì fraid e modest da la moderna. Grazia ad intginas raffinaziuns – empè da tola d'aluminium è per exempel vegnì applitgà bronz – èsi vegnì tegnì quint en il rom da las sanaziuns 2007–2009 da la funcziun da l'edifizis sco sedia dal Departament federal da l'intern.

Program

Vasa d'argient, stilet tort, pullover da launa

Exposiziun da regals diplomatics.

tuttadi

1. plaun • stanza da sesidas
exposiziun

Da pel-serp ed ivur

Exposiziun davart la protecziun da las spezas en il commerzi internaziunal.

tuttadi

1. plaun • cafeteria
exposiziun

Lavurar en moda segira cun virus fitg contagius

In sguard davos las culissas da l'Institut da virologia e d'immunologia.

tuttadi

1. plaun • corridor
exposiziun 🙋 😊

La Svizra avant 175 onns

Maletgs e gasettas dal 1848 or da la Biblioteca naziunala svizra.

tuttadi

1. plaun • entrada
exposiziun

Medicaments privlus or da l'internet

Medicaments empustads sur l'internet pon esser in privel per la sanadad.

tuttadi

1. plaun • cafeteria
exposiziun

Davart sanadad, rassissem e l'aura

Tribuna cun preschentaziuns davart temas dal DFI.

mintga 30 minutas • 15 min. • D F
plaunterren • curt interna
referat

Erlacherhof

emprima sedia dal Cussegl federal

Junkerngasse 47

Il Erlacherhof è in palaz elegant en la citad veglia da Berna, che na va en sasez gnanc a prà cun la citad dals Zähringers. El è smatgà tranter ina tur ed ina chasa d'abitar e posseda – sco unic edifizii da la citad – ina curt d'onur. El era il domicil d'ina famiglia cun ina istorgia dad 800 onns. In commemorber glamurus da la famiglia è Hieronymus von Erlach. L'onn 1745 ha el surpiglià da la famiglia von Bubenberg la parcella situada sin la spunda vers sid che deva la vista sin l'Aara. El era in cont imperial ed il president da la citad da Berna. El è sa permess da rumper cun l'architectura urbana dals Zähringers. Perquai posseda il palaz privat ina curt d'onur. L'istorgia dals von Erlach en il palaz da la citad è ida a fin l'onn 1795. Suent l'invasiun da las truppas da Napoleun a Berna ha il palaz servì sco quartier principal per il general franzos, pli tard sco chasa da scola dal quartier Matte e la finala sco sedia da l'ambasada franzosa. L'onn 1848 è la Svizra daventada in stadi federal e l'emprima regenza naziunala è ida a star en l'edifizii en il stil dal baroc tardiv, danunder ch'ella ha guvernà il nov stadi fin l'onn 1857. Oz è il Erlacherhof lieu per las dietas emnìlas dal Cussegl municipal da la citad da Berna (executiva), sedia dal president da la citad, da la Direcziun presidiala e da la Chanzlia municipala.

Program

1848 – cas spezial Svizra

L'emprim president da la Confederaziun Jonas Furrer, represchentant dals liberals, ed il commember dal Cussegl federal Ulrich Ochsenbein, represchentant dals radicals, s'inscuntran en il Erlacherhof ad ina sesida extraordinaria.

mintgamai a las uras entiras

30 min. • D

plaunterren • sala dal cussegl communal teater

1848 – ina istorgia nunditga

L'introducziun da la Constituziun federala ed ils eveniments davart l'onn 1848 che han fatg da la Svizra quai ch'ella è oz.

tuttadi • D

1. plaun • vestibul film

175 onns chapitala federala Berna

Vegni a savair dapli davart l'elecziun da Berna sco citad federala ed examina i Vossas enconuschientschas en il quiz.

tuttadi • D

1. plaun • sala da festa exposiziun • quiz

Chasa municipala da Berna

era gia qua avant la Confederaziun

Rathausplatz 2

La Chasa municipala è dapi 600 onns il center politic dal chantun e da la citad da Berna. Quatter giadas l'onn sa raduna il parlament chantunal (Cussegl grond) per la sessiun. En la Chasa municipala han er lieu las consultaziuns preliminaras da las cumissiuns parlamentaras e las sesidas da las fracziuns da las partidas politicas. Mintga emna sa scuntra la Regenza en la Chasa municipala, per tractar e per concluder fatschentas da tut ils champs politics. La Chasa municipala è plinavant il lieu, nua ch'il parlament da la citad da Berna (Cussegl da citad) ed ils parlaments dals giuvenils dal chantun e da la citad da Berna fan lur sesidas. Er blers giasts internaziunals visitan la Chasa municipala. L'atun 1946 ha Winston Churchill visità la citad da Berna e la stgala externa è daventada la gronda tribuna: Davent da là è il primminister britannic sa drizzà a la populaziun entusiasmada da Berna, e gia là ha el exprimì la speranza d'ina «Europa unida en pasch».

Program

Senza Berna nagina Constituziun federala?

Co che Berna e la Svizra èn s'inventadas da nov tranter ils onns 1798 e 1848.
tuttadi • D F
plaunterren • halla da la chasa municipala
exposiziun

#GoVote2023!

Scuvri novas furmas da participar a la vita politica sin chanals moderns.
tuttadi • D
1. plaun • sala dals pass pers
stan d'infurmaziun

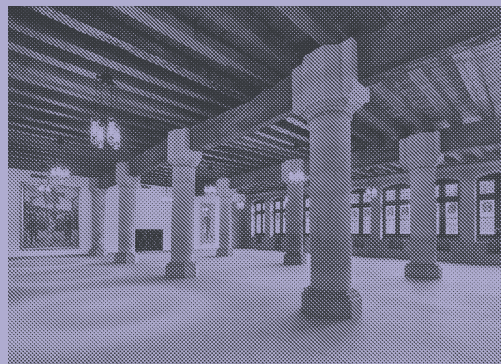
Debattas e referats en la sala dal Cussegl grond

Duai il pievel da Berna acceptar la Constituziun federala? Sajas la deputada ed il deputà dal Cussegl grond da 1848!
mintga 30 minutas • D F
1. plaun • sala dal Cussegl grond
discurs

Bar

En la Bistro-Bar pudais Vus degustar delicatessas.
tuttadi
plaunterren • halla da la chasa municipala
qſſſ

Infurmaziuns actualas sut be.ch/1848

Banca chantunala bernaïsa d'in lieu da scuntrada culturala a la banca

Bundesplatz 8

Tgi che visita oz la sedia principala da la Banca chantunala bernaïsa (BEKB) a la Piazza federala, entra en in local da recepciun avert e modern – senza l'infrastructura da spurtegls ch'ins enconuscha. Igl è marschà bler, dapi che l'edifizi è vegnì construi avant circa 150 onns. L'onn 1867 ha l'architect Johann Caspar Wolff cumenzà cun la construcziun da l'edifizi a la Piazza federala sco museum, 2 onns pli tard è l'edifizi vegnì inaugurà en moda festiva. Fin l'onn 1903 steva il plaun-terren a disposiziun per in circol litterar e la sala en l'emprim plaun serviva sco sala da concert. Là vegnivan organisads er referats, festas e bals.

Ils 31 da fanadur 1831 han ils votants acceptà la Constituziun e survegnì tras quai dretgs politics sco er dretgs da libertad costituziunals, tranter auter er la libertad da commerzi e da mastergn. Per che las persunas iniziativas pudevan pratitgar activitads da commerzi e da mastergn, hai duvrà ina banca che metteva a disposiziun ils meds finansials necessaris per finanziair ils manaschis. Perquai è vegnida fundada l'onn 1834 la Banca chantunala da Berna sco emprima banca chantunala.

L'onn 1906 è l'edifizi pia vegnì renovà ed ils spurtegls èn vegnids averts. L'onn 1988 ha il Cussegl grond dal chantun Berna concludì da fusiunar la Banca chantunala da Berna cun la Cassa ipotecara dal chantun Berna. La Banca chantunala bernaïsa, curt BEKB, ch'è resultada da la fusiun, ha cumenzà cun sias activitads l'onn 1991.

Durant il Quartier federal avert è l'uniun NEXPO (nexpo.ch) il giast da la banca chantunala bernaïsa.

Program

Las exposiziuns naziunalas svizras: revista e perspectiva

Ils temas da las sis exposiziuns naziunalas passadas e sguard sin l'onn 2032.

Cun las exposiziuns naziunalas dals onns 1883, 1896, 1914, 1939, 1964 e 2002 ha la Svizra moderna fatg attent a l'istorgia contemporanea. Emprendai d'enconuscher las ideas per ina proxima exposiziun naziunala e la NEXPO.

tuttadi • D F I R E
plaunterren • halla
exposiziun

Po in'exposiziun naziunala promover la coesiun da la Svizra?

175 onns Svizra moderna – pertge dovri la NEXPO? Hans Stöckli (Cusseglier dals chantuns BE), Alec von Graffenried (President da la citad da Berna) ed ulteriuras persunas.

Moderaziun: Pascal Krauthammer
sonda 15.30 • 60 min. • D
plaunterren • atelier am bundesplatz
discurs al podium

schweiz debattiert: La Svizra da l'avegnir

Co proceder cun parcadis publics en las diesch pli grondas citads svizras? Erich Fehr (President da la citad da Bienna), Sami Kanaan (Cussegli da la citad da Genevra), Yorick Corbat (Gimnasi Hofwil) e Zoe Krebs (Gimnasi Kirchenfeld). Moderaziun: Ursula Naef, Ava Senften (schweiz debattiert)
sonda 14.00 • 45 min. • D
plaunterren • atelier am bundesplatz
debatta

Duai in'entrada da basa senza restricziuns vegnir introducida en Svizra? Tanja Blume (GS), Benjamin Bratschi (PLD), Niels Bärtschi (Gimnasi Kirchenfeld) e Tim Toebben (Gimnasi Thun). Moderaziun: Ursula Naef, Ava Senften (schweiz debattiert)
sonda 17.00 • 45 min. • D
plaunterren • atelier am bundesplatz
debatta

In onn social obligatoric per tut ils giuvenils da 18 fin 22 onns?

Valentina Achermann, Tom Berger (Cussegliers da la citad da Berna), Ava Leuenberger (Gimnasi Hofwil) e Darleen Pfister (Gimnasi Thun). Moderaziun: Lukas Hupfer (Polit-Forum Bern).
dumengia 11.00 • 45 min. • D
plaunterren • atelier am bundesplatz
debatta

Na duai la Svizra betg pli dastgar furnir armas a l'exteriur? Simone Richner (Cussegliera da la citad da Berna), Céline Widmer (cussegliera naziunala ZH), Charlotte Günther e Sasche Weaver (Gimnasi Kirchenfeld). Moderaziun: Lukas Hupfer (Polit-Forum Bern).
dumengia 15.00 • 45 min. • D
plaunterren • atelier am bundesplatz
debatta

Gastronomia

Sin l'entir areal da l'occurrenza chattais Vus tut en tut quatter stans da gastronomia cun differentas purschidas a buns pretschs:

Bundesterrasse

Risot a vin alv • chaschiel
(opziun vegana disponibla)
Aua • biera • vin • café

Bundesplatz

Ljongia da brassar da vadè • pommes frites • ketschup • maionesa • paun
Aua • biera • vin • café

Bundesgasse

Gnocci • sosa da tomatas • chaschiel
(opziun vegana disponibla)
Aua • biera • vin • café

Kochergasse

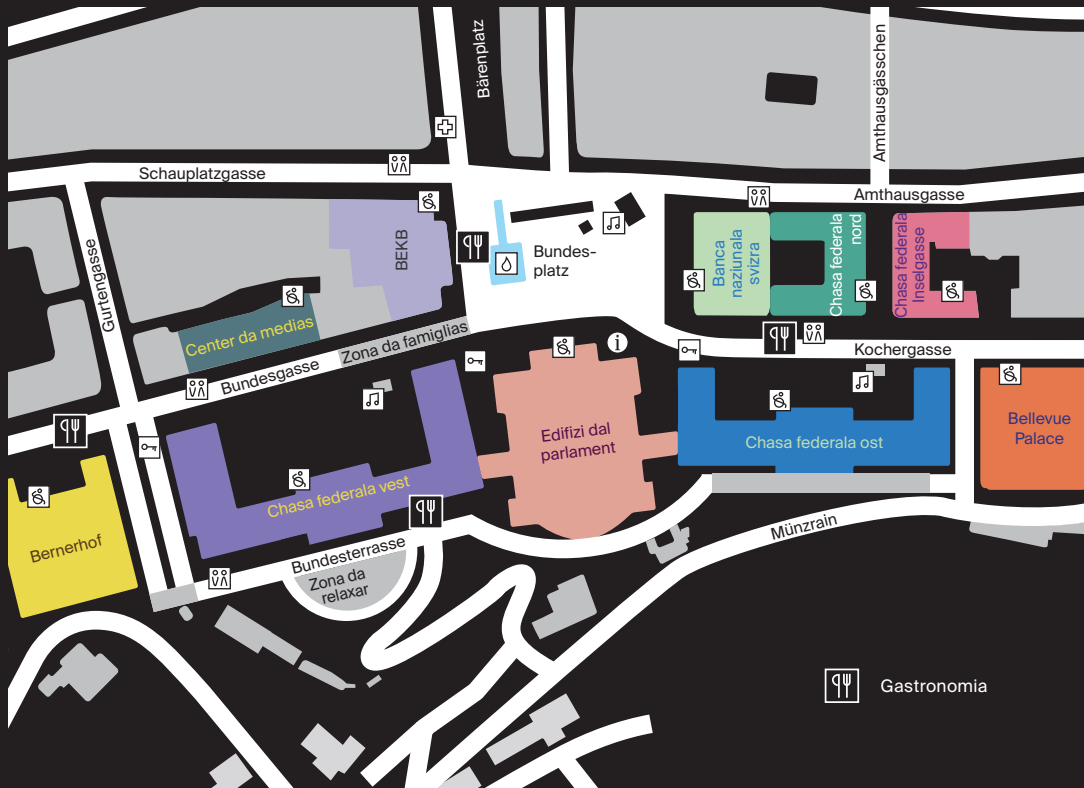
Raclette da chaschiel
tartuffels • tschagulinas
Aua • biera • vin • café

Infurmaziuns generalas

Ils stans èn averts – analogamain als edificiz – la sonda da las 13.00–21.00 e la dumengia da las 09.00–18.00.

Per tut la vaschella èsi da pajar in deposit da 2.– francs. La vaschella po vegnir restituida a tut ils stans da gastronomia.

Meds da pajament acceptads èn daner contant, TWINT, cartas da credit e cartas da debit.

Impressum

Editur

Ils Servetschs dal parlament
Edifizi dal parlament
CH-3003 Berna

Redacziun, layout

ZONE B GmbH
Könizstrasse 161
CH-3097 Liebefeld

Stampa

AST & FISCHER AG
Seftigenstrasse 310
CH-3084 Wabern

Ediziun

1000 exemplars

Fin da redacziun

26-05-2023

Audiogir

Scuvri l'edifizi dal parlament a Berna e las instituziuns vischinas en moda autonoma cun l'audiogir uffizial dal Parlament svizzer.

12 da settember 2023
Inauguraziun dal timpanon

No ID
No Entry

1848-parl.ch